

Valtiovarainministeriö

Rahoitusvakausviraston lausunto valtiovarainministeriön arviomuistiosta digitaalisen henkilöllisyyden kehittämiseksi

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Rahoitusvakausvirastolta lausuntoa koskien ministeriön arviomuistiota digitaalisen henkilöllisyyden kehittämiseksi. Rahoitusvakausvirasto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja lausuu seuraavaa.

Rahoitusvakausvirasto näkee digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisen erittäin positiivisena kansalaisten sujuvan asioinnin näkökulmasta yleisesti, mutta myös viraston oman toiminnan kannalta useasta eri syystä.

3) Kommentit arviomuistion sisältämästä oikeudellisesta arviosta

Talletussuojan maksatustilanteissa tallettajien mahdollisuus avata tili toiseen pankkiin nopeasti ja täysin digitaalisen prosessin kautta voi olla kriittistä talletussuojakorvausten nopean maksatuksen varmistamiseksi kaikille tallettajille. Digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisessä ja siihen liittyvässä valmistelussa tuleekin ottaa vahvasti huomioon myös finanssipalvelun tarjoajien lakisääteinen velvollisuus tunnistaa ja tuntea asiakkaansa ja siihen liittyvä lainsäädäntö, jotta voidaan tarkastella sitä, kuinka digitaalinen henkilöllisyys voisi parhaiten mahdollistaa esimerkiksi tilin avaamisen uudessa pankissa ilman fyysistä käyntiä konttorissa. Sama pätee muuhunkin pankkiasiointiin. Lisäksi tällä hetkellä ei ole selvää, miten pankin kriisinratkaisun yhteydessä toteutettavassa liiketoiminnan luovutuksessa tai maksukyvyttömyysmenettelyn yhteydessä toteutettavassa talletuskannan siirrossä vastaanottava laitos kävisi läpi pankin asiakkaiden tuntemistiedot. Mikäli asiakas voitaisiin digitaalisen henkilöllisyyden avulla tunnistaa ilman, että hänen täytyy käydä konttorissa, tästä voisi olla hyötyä myös yllä mainituissa tilanteissa. Hyödyt liittyvät siihen, että asiakkaiden tuntemiseen liittyvät riskit ovat tällaisessa nopeassa kriisinratkaisu- tai talletussuojatilanteessa vastaanottavalle pankille pienemmät silloin, kun sillä on käytössään tehokkaat ja helpot välineet asiakkaiden henkilöllisyyksien varmistamiseksi.

Toinen viraston omaan toimintaan liittyvä näkökulma on kansainvälinen. Talletussuojan maksatustilanteessa korvauksia voidaan joutua maksamaan myös sellaisille tallettajille, joilla ei ole suomalaista henkilötunnusta. Näiden tallettajien vahva tunnistaminen digitaalisesti on tällä hetkellä mahdotonta eIDAS-asetuksesta huolimatta, sillä Suomessa tunnistus perustuu vahvasti henkilötunnukseen. Virasto näkeekin, että digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisessä on pidettävä erittäin vahvasti mukana rajat ylittävän tunnistuksen näkökulma, mikä koskee niin ulkomaalaisten tunnistamista Suomessa kuin suomalaisten tunnistamista muissa EU-maissa. Yhteistyö yksityisten toimijoiden kanssa on tässä kehittämistyössä tärkeää, koska esimerkiksi juuri talletussuojan maksatustilanteessa julkinen toimija joutuu tunnistamaan tallettajat yksityisen sektorin toimittamia tietoja vasten. Rahoitusvakausvirasto katsoo, että eIDAS-asetuksen osalta olisi myös hyvä pyrkiä linjaamaan kansallisella tasolla, minkä tietojen avulla vahva tunnistaminen voidaan tehdä henkilötunnuksen puuttuessa.

Rahoitusvakausvirasto haluaa kiinnittää huomiota myös puolesta asioinnin tärkeyteen sekä luonnollisten että oikeushenkilöiden osalta. Digitaalisen identiteetin kehittämisessä tulee pitää

huolta siitä, että puolesta asiointi on helppoa ja mahdollista niin toisen henkilön kuin yrityksen tai esimerkiksi yhdistyksenkin puolesta. Kehittämistyössä on myös tärkeää pyrkiä ratkomaan arviomuistiossakin esiin nostettuja nykyisiä ongelmia edunvalvonnassa olevien henkilöiden ja alaikäisten digitaalisessa asiointissa.

4) Muut kommentit

Rahoitusvakausvirasto näkee, että viranomaisasioinnin näkökulmasta erityisesti digitaalisen henkilöllisyyden osoittamisen mahdollistaminen sähköisesti puhelinasiointissa helpottaisi merkittävästi viraston omaa toimintaa mahdollisessa pankin konkurssitilanteessa. Tällöin virasto voisi palvella tallettajia myös puhelimitse heidän henkilökohtaisissa korvausasioissaan, jotka vaativat vahvaa tunnistautumista. Nykytilanteessa puhelimitse voidaan antaa ainoastaan yleistä neuvontaa, koska viraston ei ole mahdollista tunnistaa asiakasta puhelimitse ilman digitaalisen henkilöllisyyden kaltaista tunnistautumista.

Tuija Taos
ylivohtaja

Kari Hietaniemi
tietojärjestelmäekonomisti